
Debata filozoficzna "Roger Scruton odnowiciel konserwatyzmu"

Podsumowanie debaty filozoficznej

Roger Scruton – odnowiciel konserwatyzmu,

która odbyła się w Zamku Królewskim 9 marca 2020 r.

9 marca w Sali Rady odbyła się debata pt. *Roger Scruton – odnowiciel konserwatyzmu*. Wzięli w niej udział ks. prof. Piotr Mazurkiewicz – dziekan politologii UKSW, prof. Agnieszka Nogal – kierownik Zakładu Filozofii Polityki UW, oraz red. Piotr Kaszczyszyn z Klubu Jagiellońskiego. Spotkanie poprowadził prof. Michał Kleiber.

To była ostatnia dyskusja przed czasowym zamknięciem instytucji kultury i zarazem pierwsza debata w Zamku Królewskim poświęcona problematyce społecznej i filozoficznej. Otwierając cykl i debatę, prof. Wojciech Fałkowski zapowiedział, że Zamek stanie się ośrodkiem rozmów nie tylko o historii, lecz i o nowoczesności. W tym duchu potoczyła się rozmowa o Scrutonie.

Ks. prof. Piotr Mazurkiewicz podkreślał dramatyczny i krytyczny wymiar myśli filozofa, narastające niezadowolenie z przemian intelektualnych w ostatnich dziesięcioleciach. Mocno wybrzmiała wizja demokratycznej wspólnoty przekraczającej teraźniejszość, obejmującej minione i nienarodzone pokolenia. Prelegent półżartem nawiązywał do publikacji Josepha Ratzingera na temat demokracji w Kościele, rozumianej jako głosowanie wśród świętych – z zapewnionym z góry „dobrym wynikiem”.

Problemy relacji pomiędzy odpowiedzialnością globalną a lokalną, uwikłanie indywidualnej odpowiedzialności w odpowiedzialność zbiorową powracały w wypowiedziach prof. Agnieszki Nogal i Piotra Kaszczyszyna.

Prof. Agnieszka Nogal podkreślała rolę zainteresowania estetyką w myśli Scrutona. To z nią – według prelegentki – wiązał swe zapatrywania filozoficzne oraz polityczne. Uważał, że piękno ma charakter wspólnotowy i nie można go zrealizować w wymiarze indywidualnym. Piękna bowiem może być na przykład architektura, ale umieszczona we właściwym dla siebie kontekście. Filozof przeciwstawiał przy tym, właściwą dla indywidualizmu, skłonność do wyróżniania się, dopasowaniu do otoczenia i lokalnemu stylowi. W poglądach filozoficzno-politycznych również zwracał uwagę na lokalny kontekst. Odrzucał właściwe dla socjalizmu kolektywistyczne rozumienie państwa, ale krytykował także liberalne przywiązanie do racjonalnej i egoistycznie rozumianej jednostki. W ich miejsce proponował powrót do lokalnych praktyk, które dopuszczałyby konflikty woli, opierały się na perspektywie długiego trwania i odwoływały do argumentacji oraz porozumień.

Jego konserwatyzm nabierał w ten sposób swoistego charakteru. Polegał na trosce o domostwo. Roger Scruton ukuł nawet własne pojęcie *oikofilii*. Łączyło ono treści związane współcześnie z ekonomią (od oikos-nomos) i ekologią (od oikos-logos). To właśnie lokalne zakorzenienie miało służyć trosce o najbliższe otoczenie, a także trosce o kolejne pokolenia. Podstawowym wymiarem własności była dla Rogera Scrutona współwłasność, rozumiana jako współwłasność domostwa, zamieszkiwanego przez różne osoby, ale także współwłasność przeszłych, teraźniejszych i przyszłych pokoleń. Wiązało się to z

kategorią daru i obowiązkiem wdzięczności. Obecne pokolenie otrzymało bowiem ukształtowaną przestrzeń i kulturę, wytworzone przez poprzedników, otrzymało dar. Dar wymaga wdzięczności, której wyrazem jest pamięć oraz troska, aby móc obdarować także kolejne pokolenia. Także środowisko myślicieli traktował jako rodzaj dziedzictwa i zobowiązania wobec przyszłych pokoleń.

Roger Scruton określał przy tym znaczenie przyjaźni rozumianej jako relacja w obrębie stowarzyszeń społeczeństwa obywatelskiego. Jego konserwatyzm polegał na trosce o zachowanie rzeczywistości materialnej oraz międzyludzkich więzi, wbrew powszechnemu prawu entropii. Scruton dowartościowywał przy tym pracę reprodukcyjną, która w jego ujęciu była co najmniej równie ważna jak aktywność polegająca na produkcji.

Podczas dyskusji mocno wybrzmiał wątek „zielonego konserwatyzmu” Scrutona i relacji pomiędzy odpowiedzialnością za rodzinę i otoczenie a odpowiedzialnością globalną. Dyskutujący zwracali uwagę na potrzebę konserwatywnej korekty pędu modernizacyjnego i wytworzenia „patriotyzmu krajobrazu”, otaczającego pietyzmem stare drzewa, stare domy i zastane formy życia społecznego.

Następna debata przewidziana jest na przełom czerwca i lipca.

Source URL: <https://www.zamek-krolewski.pl/node/751>